

D A G B L A D

D E R

PROVINCIE BRABAND.

VRYDAG, 16 den December.

's HERTOGENBOSCH, den 15 December.

HOOGTE DER RIVIER DE MAZE AAN DE PEILSCHAAL

TE GRAVE, ten 8 uren 's morgens.

12 December 6 voet 0 duim.

13 ————— 8 ————— 4 —————

14 ————— 11 ————— 3 —————

— Het water staat voor deze stad aan de Peilpaal 6 voet 5 duim onder nul.

B E K E N D M A K I N G

De ontvanger-generaal der middelen te water en te lande, te 's Hertogenbosch, ontvangen hebbende de betaalsrollen der traktementen, voor de natemeldene personen, in het arrondissement 's Hertogenbosch re- siderende, als:

Voor de justitiële en de administratieve ambtena- ren, over de maand oktober 1814.

Voor de Room. Kath. Professoren, over de negen eerste maanden van 1814, en

Voor de Room. Kath. geestelijken, over de maand oktober 1814.

verwiltigd hiervan, bij deze: daarbij belanghebbende en roept dezelve op, om hunne gelden, ten spoedig- ste, ten kantje van hem ontvanger-generaal, te 's Her- togenbosch, te komen ontvangen;

Met referentie wyders tot de, bij vorige advertentiën, ten deze, vermeldde informatiën, zoo wegens den ter- min der afbetaling, als de wijze van ontvangst door de ontvanger-generaal.

's Hertogenbosch, den 10 December 1814.

De ontvanger-generaal voornoemd,
P. E. DE LA COURT.

De staatsraad in buitengewonen dienst, commissaris- generaal voor de liquidatiën met de Fransche Kroon, informeert de daarbij belanghebbenden, dat de bepaal- de termijn van inzending tot den 15 December 1814, van pensioen-reclames, alleen betrekking heeft:

10. Tot de militaire gepensioneerden, welker pen- sioenen 3000 franken 's jaars en daarboven bedragen hebben; de militaire weduwen en weezen, mitsgaders de burgerlijke en kenkelijke gepensioneerden; alle wel- ker pensioenen zijn ingeschreven geweest in het groot- boek der pensioenen van de Fransche schatkist; en

20. Tot de militaire gepensioneerden en gegageerden, welker pensioen of gageement beneden de 3000 franken 's jaars bedragen heeft, en mitsdien in het gemelde grootboek niet is ingeschreven geweest;

En dat alle andere gepensioneerden, welke niet tot de twee bovengemelde soorten behooren, zich, om- trent de indiening hunner reclames, vóór den gemelden 15den December aanstaande niet behoeven te veront- rusten, als zullende, ten hunnen aanzien, nadere aan- wijzingen, bij advertentie, worden gedaan.

's Gravenhage, den 10 december 1814.

Bij absentie van den staatsraad, commis- saris-generaal voornoemd,

De secretaris der liquidatie van den achterstand,

S. DASSEVAEL.

BRABANT, den 13 December.

Meden is alhier gedaan de navolgende

P. R. O. C. L. A. M. A. T. I. E.

Medeburgers.

Wij hebben alle reden, om in deze dagen het gevaar te herdenken, waarin onze Stad en met dezelve een gedeelte van ons Vaderland, zich nu een jaar geleden, bevondt, en Gijl. brengt u te binnen, hoe de nog al- tijd gedachte gevaar van een vernedering, schoon- lijk te geseen alle voor zich blikken, doenden vijand, in den omtrek dezer Stad zich bleef ophouden.

Het heugt U. nog zeer wel, hoe deszelfs Legervan- nen zich op den 10 December des voorgaanden jaars oprolden. Hoe zijne macht, in den vroege morgen van dien dag, deze Vesting plotsling verlatende, ge- heel en al aan haar lot overliet; hoe de Voorhoede der overwinnende Bondgenoten, weldra zich voor dezelve vertoonde en door het Stads-bestuur, en het hoofd der vergaderde menigte, onder het gestadig geroep van *Leve Oranje*, werd verwelkomt en binnen rukte; hoe deze gebeurtenis bij ons de streelende hoop van eindelijk geen overbeersching meer te zullen kennen, deed geboren worden. Deze hoop, die met het blijde vooruitzicht gepaard ging, dat weldra het doel eeg- ende zoude nemen; dat het uit den rang der Volker- weggedrongen Nederland, deszelfs alouden roem en bloei herkrigen; en onder het Doorluchtig Huis van Oranje, hetwelk op ons Vaderland, en bijzonder op deze Stad als Heer en Baron zulk een naauwe be- trekking heeft, het hoofd wederom ongestoord ophe- fen zoude; hoe Gijl. hier in gesterkt werd, door de zich volkomen bevestigende blijde mare der Overwin- ningen, die de tot bescherming der verdrukte mensche- heid verhoudene Mogendheden, alom vergezelden, en dat onze dierbare Vorst, bereids het roer der Beger- ring als Soeverein hadt aangvaard, om ook ons voor alle verdere onheilen te beschutten.

Maar Gijl. herinnert u ook, hoe onze vreugde ge- heel en al in rouw en gemmer scheen te zullen ver- wisseld worden, toen de vijand, met een uitgezeene magt terugkerende, onder de verschrik- kelijke bedreiging van moord en plundering, deze, van alle verdediging onthobts, en alleen door eenig lig- te Troepes der Bondgenoten, en weinige ter hulp af- gezendene naauwlijks opgerichte Inlandsche Troepes, bezette Stad, planting aanruilde en dezelve stoute- lijk tot aan den voet der Vesting indroogde, door een gestadig vuur uit groot geschut en Klein geweer benaauwde, met de ontmenschte voornemens en zek- re verwachting van weldra deze Stad te zullen over- meesteren, en in dezelve een moord en gruwel-ton- neel, gelijk binnen het ongelukkige Woerden, te zul- len oprichten; in welke benaauwde toestand wij ble- ven tot op den morgen van den 23e December 1813, wanneer de vijand, door de Hand des Almachtigen, op het onverwacht, met eene zoedanige angst en schrik werd aangegrepen, en zij met den buit der ongelukkige Dorpelingen beladen, vluchtende van ons verwijderde; en hoe deze gebeurtenis ten gevolge had, dat uwe Echtgenooten, uwe Kinderen, uwe Vrienden, uwe Bezittingen, met één woord, het dierbaarste dat u overig was, aan een verderf ontrukkt werd, op welke oever wij gebracht waren, en waar tegen wij ligt bij langer verwijl, in het winter, onze zoo kloekmoedigen wederstand vruchteloos zoude ge- worden zijn.

Bij deze herinnering erkent Gijl. met mij, dat deze redding door de Hand der Voorzienigheid is daarge- steld, dat de God van Nederland voor ons optrad, en de geringe middelen, zegende, welke men met den besten wil, tot onze redding, had kunnen aanbren- gen.

Dat het de Almachtige was, die in deze benaauw- de dagen het Staats-bestuur, gezamenlijk met de dap- pere Legerschakden die het bevel bijten deze Vesting voerden, de handen overvloedig deed aan het werk slaan, en onverschrokken, als een enig man, alles opofferden om den vijand het hoofd te bieden; terwijl de Schutters, ja bijna elk een, die volgens zijn beroep, niet door dringender bezigheden werd afgetrokken, ongedwongen, ijverig en manmoedig, het aangebragte Geschut loste, laagst de straten sloopte en ter verdediging aanvoerde, gelijk het ons ten altyddurend en zelfsvoldoend aandenken moet opleveren, in eigen persoon te hebben mogen medewerken, om hun, de

ons wilde vernielen tegentestaan, en op de gevaarlijkste plaatsen, terwijl de vijandelijke kogels om ons heen snorden, en de Hauwitzers regts en links bij ons ter neder vielen, met onze dappere Verdedigers vereenigd, voor Vaderland en Oranje, voor Hardsteden en Altaren te hebben gestreden, en deze, bijzonder toen ter tijd, zoo belangrijke Vesting, helpen behouden.

En zoude het dan Ul. onverschillig kunnen zijn, deze gebeurtenissen plechtig te herdenken? Neen! — Gijlieden verwacht billijk van mij, dat ik u gelegenheid geve, om aan Hem, die alleen de eer onzer redding toekomt, den eerbiedigsten dank te bewijzen, op de eerste Verjaring van dien dag, en dat ik Ulieden uitnoodige, om dien dank met vreugde aan den dag te leggen: welaan! ik voldoe gaarne aan dezen uwen wensch, en heb, dien ten gevolge, besloten:

Art. 1. De dag van den 23 December aanstaande, zal plechtig en met vreugde worden gevierd.

2. De vlaggen zullen van alle Toorens, publieke gebouwen en schepen worden uitgestoken.

3. Des voormiddags van tien tot elf uren, zal in alle Tempels der godsdienstige gezindheden, de God van Nederland plechtig worden geloofd en gedankt, en door den optredenden Leeraar, de Gemeente kortelijk de geschiedenis dier dagen worden herinnerd; terwijl gedurende de goddienstoefening, de winkels gesloten en alle openbare Neringen en Handteringingen verboden zullen zijn.

4. De heer Generaal-Majoor, thans Kommandant der Provincie, wiens kunde en beleid in die dagen als Gouverneur dezer vesting, niet weinig tot derzelver behoud heeft toegebragt, zal daarop, door het Stadsbestuur, namens de geheele burgerij, worden gecompimenteerd.

5. Volgens beschikkingen van welgenoemd Z. Exc., zal het garnizoen, des middags ten twaalf uren, paradeeren en dekeren op de Grootte Markt.

6. Het klokkengelui en het spelen van het karillon zal zich des avonds om acht uren doen hooren; wanneer de publieke gebouwen zullen worden geillumineerd, en het feest met het afsteken van allerhande Vuurwerken (schietgeweer uitgezonderd) op de Grootte Markt, des avonds zal worden besloten.

Alsmede gedaanoten Stadhuize van Breda, den 10 December 1814.

De Burgemeester der Stad Breda,

E. D. E. M. A. N.

Tot Ordonnantie van denzelven,

A. BEIGERSMAN, Secretaris.

B E L G I E N.

BRUSSEL, den 10 December.

Omtrent de militaire maatregelen, welke op de fransche grenzen genomen worden, blijven de berigten dezelfde. Men wil dat de fransche regeering, tot naden afloop van de Wesner onderhandelingen, de grenzen op dien voet bezet zal laten. De troepen zijn zoo veel mogelijk verblijven en de magazijnen voorzien. Deel wit (daar ook ovan zij) men merkt met veel genoegen dat de goede verstandhouding in het onderling verkeer tusschen Frankrijk en deze landen dagelijks toeneemt. Men wil ook stellig onderrigt zijn, dat de fransche officieren, welke paspoorten gevraagd reeds ontvangen hadden, ten einde naar Amerika over te streken, een wenk bekomen hebben, om zich niet in te schepen, en men schrijft zulks toe aan de tusschenkomst van Lord Wellington.

Men arbeidt thans met de meeste ijver aan de verdere organisatie van de armee; dit en het budget voor het aanstaande jaar maken thans de meeste bezigheid voor onze regeering uit. Men wil dat met het aanstaande jaar nog eenige veranderingen zullen plaats hebben, ten einde de vermeerdering van onze nationale troepen gemakkelijk te maken.

De berigten uit Gent melden niets belangrijks. De onderhandelingen worden steeds door het uitwisselen van nota's voortgezet en zeer geheim gehouden.

F R A N K R I J K.

PARYS, den 8 December.

Men spreekt thans veel van twee civiele processen, welke eertijds op het tapijt moeten komen; het een is tusschen Louis Bonaparte en zijne gemalin, de Hertogin van Saint-Leu; de eerstgenoemde vordert dat zijne oudste Zoon, welke tot nog toe bij dezelve moeder is, onder zijn vaderlijk opzigt worde gesteld, waarin de laatstgenoemde niet schijnt te bewilligen; meer andere en wel huishoudelijke zaken, zegt men, zullen in dit proces voorkomen.

Naar men verzekert zal het tweede pleitgeding plaats hebben tusschen de eerste en tweede vrouw van den overledene Maarschalk Lannes, Hertog van Montebello. De eerste vrouw beweert dat er geene wettige echtscheiding hebbende plaats gehad, het tweede huwelijk van den Maarschalk Lannes met mejnsvrouw Ohenus (onder den naam van Hertogin van Montebello bekend) onwettig is, en zij dus op de nalatenschap van den Maarschalk aanspraak maakt.

— Men leest in het Dagblad van Nantes, het volgende artikel: „Reizigers, uit Lissabon aangekomen, verhalen dat zij, voor hun vertrek, getuigen geweest zijn van eene vrij opmerkelijke gebeurtenis: Een Amerikaansch schip was uit de haven naar buiten gezeild. Een Engelsch fregat, zonder den tijd te willen laten verloop, dien de wetten der neutrale havens voorschrijven, heeft terstond willen onder zeil gaan, om den Amerikaan na te zetten. De Portugeessche Beambten hebben gevorderd dat de bepalingen in acht genomen wierden. Het fregat heeft geweigerd te gehoorzamen. Het Fort heeft op hetzelfde geschoten, het fregat heeft geantwoord en aan wederzijde is eenig volk gesneuveld, en het fregat is niet naar buiten gezeild.”

O O S T E N R I J K.

WIENEN, den 30 November.

Men wil weten dat eenige dagen geleden Z. H. de Prins von Metternich, zich naar Schonbrun begeven heeft, en aldaar met de Aarts-hertogin Maria-Louisa een zeer lang gesprek, bij liet welk de graven van Wrba en von Wartenstein gadsisterd hebben, en dat vervolgens H. K. H. zeer opgeruimd is geweest.

— Eene overzetting in het Turksch van het dagblad het Kongres van Weenen genaamd, en welke men zegt, dat alhier gedrukt wordt, in Konstantinopel aangekomen zijnde, is oorzaak geweest dat den Divan dadelijk bij een groepen is, om reden dat in dat dagblad over de verdeling van het Turksche rijk als over eene besliste zaak gesproken word. Men heeft de uitlegging hiervan aan den Oostenrijksche minister afgevraagd, en op het antwoord dat hij hiervan geheel en al onbewust was, heeft de Divan hem te gemoet gevoerd: Wij zullen onze vijanden kloekmoedig afwagten.

D U I T S C H L A N D.

HAMBURG, den 29 November.

De generaal Bennigsen heeft van Keizer Alexander, zijnen Meester, eenen zeer vleijende Brief ontvangen. Hoogstdezelve heeft hem te gelijker tijd benoemd tot Chef over eerste armee van 120,000 man, welke zich zonder verwijl op de Grenzen van Turkijen zal verzamelen.

— Dagelijks passerer er Fransche Krijgsgevangenen, uit Rusland en Zweden komende, door deze Stad. Z. M. de Koning van Frankrijk doet hen bij huunen terugkeer naar het Vaderland, met de liefderijkste bezorgdheid, van al het noodige voorzien.

— In de Neurenburger Courant leest men het volgende Artikel:

„Voorzeker heeft Saxe een al te groot aantal vrienden en wel zeer ijverige vrienden, om zoo gemakkelijk uit de lijst der Mogendheden te worden uitgewist. Op allerlei wijzen zoekt men naar middelen, om Pruisen door andere Bezittingen schadeloos te stellen, ten einde Saxe, zoo als niet bij dezelve tegenwoordigen Souverein, ten minste bij zijne dynastie te behouden. De pogingen van Oostenrijk ten beste van Saxe, hebben noodwendig het meeste gewigt; doch men verzekert dat de stappen des Hertogs Albert van Saxe-Teschchen, die geëerd en bemind wordt door het Huis van Oostenrijk, waarmede het sedert eene halve eeuw geallieerd was, insgelijks veel invloed hebben. De Hertogelijke Hoven van Saxe hebben mede gedaan al het gene van dezelve afhangt, om de Hoofdtak van hun Huis te behouden.”

K E R K E L I J K E S T A A T.

LORETTE, den 24 November.

Eene nieuwe Napolitaansche Divisie, onder bevel van den generaal Maconald, is begonnen door Abruzzo naar de Marken op te rukken. Zij is 11,000 man sterk. Men verzekert dat zij slechts weinige dagen Koning Joachem zelve vooruittrekt; die, naar men zegt, in persoon het bevel over zijn Legat komt aanvaarden. Zijne Heiligheid de Paus heeft op nieuw deszelfs protestatiën tegen de schending van het grondgebied der Kerke herhaald. Aanvankelijk dacht men dat het nieuwe Hof van Napels, contrast over de regtmattige aanspraken des Koning en de waarschijnlijke gezind-

heid der Geallieerde Mogendheden, toebereidselen maakte van zich gewapenderhand te verdedigen, maar thans nu er met Oostenrijk Traktaten gesloten zijn, en dat beide Hoven geaccrediteerde Ministers bij elkander bezitten, wordende de Krijgsbewegingen zeer ontrustend voor ons. De Oostenrijkers houden bijna geheel Italie bezet; (sedert eenige dagen zijn wederom onderscheidene regimenten waaronder zich regimenten Croaten en Dalmaskiers bevinden na gezegd Land op marsch en zelfs spreekt men van het bijentrekken van een Oostenrijks reserve-korps van 40,000 man aan de Adige.) zij zijn in goede verstandhouding met de Napolitanen. Op wien is het dan toegelegd? — Deze toestand van zaken doet Z. H. zeer aan, die zich in zijne Staten minder vrij en nauwer beperkt vindt dan immer.

E N G E L A N D.

LONDEN, den 6 December.

Volgens particuliere brieven uit Parijs heeft men aldaar met veel ongenoege in onze papieren zeker artikel gelezen, waarin op zulk eenen toon, van den bedenkelijken toestand onzes ombassadeurs te Parijs, gesproken wordt, als wilde men te kennen geven dat zijn leven er niet veilig was. „Wat zoude, wordt in deze brieven gezegd, het gevoel der Engelsche natie zijn, indien dezelve in het Fransch officieel dagblad las, dat de ambassadeur van Lodewijk XVIII te Londen dagelijks in gevaar van zijn leven was? Zou niet zulk eene beleediging onmiddelijk in Engeland opgenomen worden als eenen directen aanval op het karakter en de eer der Britsche natie, en het Britsche hof er aanleiding uit nemen om oogenblikkelijk satisfactie deswegen te vragen?” „Ondertusschen, zeggen verder deze brieven, was het zenden van den hertog van Wellington, als Engelsch ambassadeur naar Parijs, zeker niet zeer kiesch en juist geenen zeer verzoenenden stap tegen-over de Fransche natie, zoo jalouers op de glorie harer wapenen, noch tegen-over de marschalken en opper-officieren van de armee, wier lauieren in des Spaanschen oorlogs zoo herhaald door zijn lordschap gesloren zijn. Voeg hier bij het bezetten van België, eene laatste aan Frankrijk ontrokte en door vestingen van den eersten rang gedekte provincie, door eene talrijke armee in Engelsche soldij, gekommandeerd door een jong prins, die nog voor weinige maanden aide-de-camp van den Britschen ambassadeur was. Was dit geen rede genoeg tot jalouzij van den kant van Frankrijk, en om het vertrouwen van de Fransche armee en van het volk ten aanzien van de oogmerken van Engeland en de voortdoring van den vrede te kwetsen? Maar dit is niet alles: een directe en drukke courier-wissel wordt gezegd te bestaan tusschen den ambassadeur te Parijs en zijnen voormaligen aide-de-camp te Brussel waarvan het doel natuurlijk vermoed wordt te zijn, het besturen van de bewegingen dier talrijke magt, over welke, naar alle menschelijke waarschijnlijkheid, die zelfde ambassadeur, bij eene vernieuwing van vijandelijkheden, dadelijk het opperbevel wederom aanvaardden zou, met eenvoudig zijn hoofdkwartier, dat nu te Parijs is, naar Brussel of eenige andere plaats op onze grenzen over te brengen. Het kan zekerlijk niet bevreemden dat de verstandigen onder ons deze reeks van maatregelen van den kant van Engeland als zeer onbestaanbaar beschouwen met het doel eener goede verstandhouding tusschen de twee landen. Maar deze kwestie van nationale jalouzij is zeer verschillende van die, welke de Engelsche ministeriele papieren geopend hebben, als of hun ambassadeur hier personeel gevaar zou loopen, hetgeen alleen het gevolg van personeele gedragingen zou kunnen zijn, en waarbij men dan zou moeten denken aan eenen graad van onpopulariteit van den kant des hertogs, en aan eene uitsporige snoodheid vint van het Fransche hof, de Fransche officieren, enz. voor alle de partijen niet in het minste vleijend.”

— In andere brieven uit Parijs schrijft men, dat de Franschen thans 150,000 man onder de wapenen hebben, en dat nog 60,000 man van de 250,000 conscripts, die hun afscheid bij den val van Buonaparte kregen, opgeroepen zijn, om zich naar de verschillende hun aangewezen verzamelaars te begeven, ten einde wederom in dienst te treden. Bovendien worden de uit Rusland terugkerende krijgsgevangenen tot regimenten gevormd. De geweerstukken werken wederom druk en onafgebroken voort, en Frankrijk zou, zonder nieuwe ligtingen, in eenen zeer korten tijd, 400,000 man onder de wapenen kunnen hebben.

— In sommige nieuwspapieren wordt gemeld, dat de graaf van Oxford, welken korten tijd geleden, al-

hier is aangekomen, zoo men meende met dépêches belast van den Koning van Napels voor de Britsche Regering, op zijne reis door Frankrijk, bij Fontainebleau is gearresteerd geworden. (Particuliere brieven uit Frankrijk melden in de daad dat de graaf van Oxford op dien tijd te Ville Juif is aangehouden, en dat de dépêches welke hij van Napels naar Engeland overgebracht, en die men bij die gelegenheid is meester geworden, van een zeer belangrijken aard zijn.)

Vervolg van het Verslag, door den Secretaris van staat voor de binnenlandsche zaken, omtrent den toestand des Lands, gedaan aan de Edel Mogende Heeren Staten-Generaal, op den 30sten November 1814. (Zie ons vorig Nummer.)

Van de middelen, welke tot opbeuring des vervallen handels strekken moesten, oordeelde Z. K. H., dat eene regelmatige bevordering van den omloop van geld als een der gewigtigste moest beschouwd worden.

Het was met dat oogmerk, dat Hoogstdezelve, zoo dra de omstandigheden de hervatting der commerciële betrekkingen toelieten, de instelling eener nationale bank binnen de hoofdstad deed tot stand brengen; en, zoo deze instelling, in de eerste oogeblikken, door hare nieuwigheid, met dien ingang vinden mogt, welken men zich daarvan had voorgesteld, heeft dezelve zich allengskens zoodanig aangeprezen, en zoodanig vertrouwen ingeboezemd, dat daaruit de beste gevolgen in den handel ondervonden worden.

De opheffing van een gedeelte der inkomende en uitgaande rechten, welke, ten gevolge van de door U Ed. Mog. bereids goedgekeurde voordragt Z. K. H., eerlang zal in werking komen, mag ook in het bijzonder gerangschikt worden onder de middelen, welke den weldadigsten invloed op den wederom ontluikenden handel hebben zullen. Maar hetgene; in dit oogenblik, vooral van een onberekenbaar belang mag gerekend worden, is de gelegenheid, welke aan alle ingezetenen dezer landen gegeven is, om handelsbetrekkingen, waarvan zij in vroegere tijden, uit hoofde der toen aangenomene beginselen, ten eenemaal verstoken waren. Ik bedoel de vaart op de belangrijke bezittingen in Nederlands Indiën.

Het is thans geen raadsel meer, of die bezittingen, gelijk in de laatste tijden, dat dezelve in onze handen waren; kostbare en bezwarende eigendommen, dan wel rijke vruchten afwerpende panden zijn zullen. Hoewel het er ver van daan is, dat men zich zoude mogten laten wegsteppen door die schitterende tafereelen, welk, sedert eenigen tijd, van meer dan eenen kant, omtrent de voordeelen van die bezittingen zijn opgelangen, mag men nogtans veilig aannemen, dat dezelve wanneer alles een geregelden loop zal genomen hebben, jaarlijks miljoenen schats zullen aanbrenge, welke gevoegd bij de aanzienlijke winsten, die deze nieuwe tak van handel onder het commercieel gedeelte, en bij de middelen van bestaan, die dezelve onder alle de klassen der ingezetenen zal verspreiden, niet weinig zullen kunnen toebrengen, om met dankbaarheid en vrede terug te denken op die glorierijke dagen onzer voorvaderen, toen insgelijks na verovering van vreemd gezag, die zelfde bezittingen weldra een der meest rijke hulpbronnen van ons berkegen volksbestaan werden.

Veel mag men zich daaromtrent beloven van de welmeenende inzichten en de beproefde trouw van hen, waarop Z. K. H., kenze ter regeling van al wat daartoe Levorderlijk zijn kan, gevallen is, en welke eerlang hunne gewigtige zending derwaarts zullen ondernemen.

Minder stellig zijn voor als nog de uitzigten, welke omtrent den West-Indische handel kunnen gegeven worden, daar het nog van nadere onderhandelingen moet afhangen, welke van die kolonien aan ons zullen terug komen; dan wat ook hiervan zijn moge, men mag, in alle gevallen, de billijke hoop voeden; dat ook die, welke eigendom, ter verkrijging van andere voordeelen, met het moederland niet zullen verloren zijn, maar dat integendeel, tot het oudhouden der betrekkingen onzer ingezetenen met hunne aldaar gelegene vaste panden, eene directe vaart van en op die kolonien zal kunnen plaats hebben, en alzoo, ook in dit opzigt, een niet onverschillig gedeelte der voordeelen, welke te voren bestonden zal wederkeeren.

Zeevaart.

Van den Koophandel in Nederland sprekende, hebbe ik inderdaad ook tevens van de Zeevaart, die daar van onafscheidelijk is, gewag gemaakt.

In vroegere tijden moge dezelve, door den uitgestrekten Vracht-handel, die de Nederlandsche Bodems schier bij uitsluiting tot uitvoerders van den rijkdom aller Landen maakte, als eene geheel op zich zelve staande tak van welvaart hebben kunnen beschouwd worden, de, sedert eenen geruimen tijd, meer en meer toegenomen Handelszucht van andere Volkeren, die thans meest allen met hunne eigene Schepen Handel drijven, doen niet zonder grond de vrees ontstaan, dat deze zoo belangrijke bron van Nederlands voormalige grootheid bezwaarlijk wederom, als van ouds, vloeijen zal.

Duiden wij het intusschen aan die Volken niet ten kwade, Ed. Mog. Heeren! dat zij zich ook in dit opzigt, zoo veel mogelijk, zoeken onafhankelijk te maken; dat wij daarin liever derzelver voorbeeld opvolgen, en aan de overige takken van ons Bestaan die opbeuring en die uitbreiding trachten te geven, waarvoor dezelve vatbaar zijn, en op onze beurt zorg dragen, dat hunne vorderingen, zoo min mogelijk, te onzen koste uitloopen.

Fabrieken en Trafijken.

De Fabrieken, die welker zoo bloeiende tak van welvaren, verdien, te doen opzichte, de bijzondere oplettendheid van het Gouvernement. — Het is een ten eenemaal verkeerd denkbeeld, dat Koophandel en Fabrieken eikanderen vijandig zijn, en de zorgvolden laatsten aan de uitbreiding der eersten nadeel toebrengt. De ondervinding van vroegere tijden toont integendeel overtuigd aan, dat niet alleen bij bloei van beide kan gepaard gaan, maar zelfs, dat juist in die tijden, toen dit Land, om zoo te zeggen, de Supremacie der Productien van het Noorden en Zuiden was, en alzoo de Handel deszelfs grootste schatten aanbragt, de Fabrieken tot den hoogsten trap van grootheid geklommen waren. Verschillende omstandigheden hebben eenen nadeligen invloed op derzelver bestaan gehad. Behalve de algemeene stemming des Handels, behalve het aangenomen systeem van het Fransch Gouvernement, om al wat voort algemeene behoefte vereischt werd, bij voorkeur uit de Fransche Fabrieken aan te schaffen, hebben ook de vorderingen van andere Volken op dit stuk, en in het bijzonder het aanwenden der Kunsten en Wetenschappen op het Fabriekwezen, niet weinig tot verachtering etze

Inlandsche Fabriken toegebragt. Alle deze belemmeringen hebben, wel is waar, thans opgehouden, en het is ons Land toenemend gebruik der Werktuigen, waarvan anderen zich in sommige Fabriken bedienen, geeft alle hoop, dat wij, op den duur van dien kant niet zullen behoeven toe te geven; maar hier mede zal op verre na niet Land den bish voldaan zijn.

Onder de middelen, welke tot opbeuring van Fabriken en Trafijken, moeten dienstig zijn, behooren zekerlijk de remissien van 's Lands inpositien niet te worden uit het oog verlooren.

Bij bekrompene Keginselen van Staatshuishoudkunde moge zulks als een verlies voor 's Lands Schatkist beschouwd worden; een verlicht Bestuur, het welke de zaken in het groot bezit, zal zich overtuigd houden, dat dit schijnbaar verlies, door het verschaffen van middelen van bestaan aan duizenden, en den betoverenden invloed der daar uit voortspruitende circulatie, in verdubbelde mate, aan 's Lands Schatkist zal vergoed worden.

Het was daarom, dat het Gouvernement reeds spoedig bedacht was, om het stuk der remissien, wegens tot het verlaten voetspor te rug te keeren, en over zulk eenigzins oordeel, en in afwachting van meerdere schikkingen, remissien bepalingen te dien opzichte, tot aanneming van Fabriken en Trafijken, vast te stellen, welke dan ook, gevoegd bij de verdere gunstige omstandigheden, daar op bereikende weldadigsten invloed gehad hebben, zoo, dat reeds hier en daar, door de meer dan gewone verzendingen, het gewaschte vatschijtsel van te kortschieting der nodige handen, zich begint te doen gevoelen.

Intusschen mag ik U, Ed. Mog. niet verbergen, dat er zich onder dezelve bevinden, die het hoogst bezwaarlijk zijn, zal, van het diep verval waar in dezelve geraakt zijn, wederom op te brengen. Inzonderheid is zulks het geval ten aanzien der Lakfabrieken, welke hier te Lande, niet alleen ten gevolge der reeds voerzende tijden die wij beleefd hebben, maar door andere steeds voortdurende en geheel op zich zelve staande redenen, meer dan enige andere geleden hebben.

Het is daarom, dat Z. K. H. niets onbeproefd willende laten, om daar aan te komen, te komen, als het eerste middel tot bereiking van dit oogmerk, een opzettelijk onderzoek heeft bevolen, ofien in hoe verre als nog zouden kunnen in werking gebracht worden, die bepalingen, welke in den Jare 1803, na herhaalde overwegingen van Gecommitteerden uit den Koophandel en uit het Fabriek-Wezen, zijn voorgesteld geworden, en die inzonderheid op het gebruik van Inlandsche Stoffen bij al wat van Gouvernement wege bekostigt wordt; en het verleen van premien neder komen.

Zoo er intusschen een eenige tak van welvaart is, tot welks bevordering de Natie zelve, onafhankelijk van alle bepalingen van het Gouvernement, kan medewerken, dan is het zekerlijk deze. Een manmoedig en vaderlandsch besluit; om in de behoeften van zich en de zijnen, bij voorkeur door voortbrengselen van eigen volkvrift te voorzien, zal meer afdoen dan alle middelen, welke onder het beroik van het oppergezag moeten geacht worden.

Groote en kleine Visscherij.

De groote Visscherij, die zoo hoog geroemde bron van Hollands rijkdom, welke gedurende een reeks van jaren, met zoo vele moeilijkheden te worstelen had, moogt thans, van alle belemmering ontheven, wederom voort vrugt bare vruchten.

Honderd en tien Haringvloten, die het eerst in 1793, na het getal, dat in de bloeiendste tijden der Republiek werd uitgeklaard, en, ofschoon de ruimte der vangt, aan dat getal ditmaal niet evenredig was, mag zulks veel eer als een voordeel dan als een tegenspoed beschouwd worden, daar de Reederijen, door de nog maar aanvankelijk herstelde betrekkingen met andere Volken, zich nog niet dat Britlandsch vertier bezorgen konden, hetwelk de verzeedingen van vroeger tijden mede bragten, en uit dien hoofde een al te groot voorraad de prijzen tot eene laagte zonde hebben doen dalen, dat daaruit, in plaats van winst, niet dan schade zonde zijn te wachten geweest.

Aangenaam zonde het mij zijn, U. Ed. Mog., omtrent de kleine, even gunstige berigten, als omtrent de groote Visscherij te mogen mededeelen; dat de zware verliezen, daarop in vroeger tijden door de Ondernemers geleden, gevoegd bij de volstreckte ontstentenis van Schepen, te dien einde ingerigt, hebben tot nog toe den ondernemenden geest onzer Natie op dat stuk te rug gehouden. Het is echter te voorzien, dat de nieuwe weg, die zich in dit opzigt heeft geopend, thans ook in den Zuiderlijken Oceaan gemakkelijk doet vinden, het geen te voren niet dan met de grootste moeilijkheid en gevaar alleen bij den barren Noordpool moest gezocht worden, ook weldra tot het nemen van proeven ten deze zal aanleiding geven.

(Het vervolg in ons eerstkomend nummer.)

M A R K T B E R I G T

De Prijzen der Granen alhier van Donderdag den 15. December zijn geweest:

1/2 Middel Rogge	f 19 - 15 à 16 - 5.
1/2 Middel Boekweit	15 - 10 à 12 - 10.
1/2 Middel Garst	15 - 10.
1/2 Hoed Haver	32

De Prijs van de Boter op de Markt alhier is 8 Stuivers à 8 en vier penningen het pond.

N.B. Vermits de School in de Middelwijk der Gemeente van Oosterwijk eerstdaags openvalt, op een vast Tractement van f 200 's jaars; f 35 voor het opzicht over het Gelui en Grafmaken; de Voordeelen van Onderwijs, van ieder Scholier f 3 - 4, in het jaar, benevens Vrije Woning in een goed logeabel Huis en fraaije Tuin; zoo worden Kandidaten, voorzien van eene Acte ten minsten van den 2den Rang en allezins voldoende Getuigschriften van goed, zedelijk en burgerlijk gedrag, bij deze uitgenoodigd, om zich aan te melden, bij den Plaatselijken Burgemeester en den Schoofopzener in het 3de Distrikt, S. v. d. Noordaa, te Dinther, niterlijk tot 1 Februarij eerstkomende.

PS. De Notaris G. J. BLES, residerende te Boxtel, zal voor de Heer H. VAN DER VOORT te Boxtel, op Maandag den 19. December 1814, des 's morgens om 9 uren, te beginnen op Hobbendonk onder Boxtel, en van daar na Casteren onder Liempde, Publiek Verkoopen; als:

38 KOOPEN KLOMPBOOMEN, staande op Hobbendonk en Hoogstraat &c. alsmede een Partij SCHAARHOUT, in het Veld genaamd de Steenovens en Klooster-Busselg &c. En 12000 DROGE MUTZAARD, bij de Hoef in de Maay, te Casteren onder Liempde.

N.B. Het POLDER-BESTUUR van den LITHOIJENSCHEN POLDER, brengt bij deze ter kennis van de Geërdens van voorschreve Polder, dat op Vrijdag den 23. December 1814, des morgens ten tien uren precies op het Gemeenteshuis van Lith-Oyen zal worden overgegaan tot het opnemen en sluiten der Rekeningen van 1811, 1812 en 1813, en dat dezelve van nu af aan ter visie ligt bij den Ondergeteekende Ontvanger der Polders-Inkomsten te Lith-Oyen, wordende de Geërdens bij deze uitgenoodigd om hunne remarques op die Rekening ten dage voorschreve voortedragen, en hun wijders geïnformeerd, dat, het zij dezelve al compareren dan niet, met het opnemen en sluiten dier Rekeningen zal, worden voortgevaren op zoodanige wijze als de meerderheid der Comparanten ter bevordering van het belang van de gezamentlijke Geërdens zal oordeelen te behoopen.

Op last van het Polder-Bestuur voorn.
G. G O V E R S.

N.B. NB. Op zeer favorable Condition UIT DE HAND TE KOOP.

Een Schoon PATRIMONIEEL GOED, bestaande in een KASTEELTJE, sedert weinige jaren geheel Vernieuwt, omringd met Vischrijke Gragten, Manege, Remise, Stalling en ruime Bassecour, wel aangelegen Tuinen, voorzien van exquisite Jonge Fruitheiden, Wandelwegen en Boschkapie; benevens een daaraan gelegen HOEVE, groot omtrent Agt Bunderen best LAND en WEIDE, alles wel onderhouden en gelegen te Baarle Nassau, Arrondissement van Breda, in het aangenaamste van het Dorp. Nadere onderrigting te bekomen ten Kantore van den Notaris HENDRICKX, te Baarle Nassau voorschreven. De Brieven Franko.

N.B. Den Burgemeester van Heeswijk, Arrondissement van 's Bosch, zal den 20. December 1814, 's namiddags om 2 uren, ten huize van WILLEM VAN DOORN, naast de Roomsche Kerk, publiek laten Verpachten, den KOORNWIND-MOLEN aldaar, met annexe HUIZINGEN en verdere GETIMMERTENS, omtrent 8 Zekken TEULLANDEN, WEI-GROESLANDEN en HOUTGEWASSEN.

N.B. PETRUS EMELIUS WIERDSMA, Griffier van het Vrederegt van het Kanton Oosterwijk, zal op Woensdag den 11. Januarij 1815, des voormiddags om 9 uur, publiek Verkoopen, een groote Partij BEUKE en EIKE BOOMEN, waaronder vele Beuke van 7 tot 8 voet dikte en 17 voeten lengte zijn, mitsgaders 40 Koopen EIKE en ELSE SCHAARHOUT, staande op de Hoeve bewoond bij GEERT VAN BROEKHOVEN, te Heucklom bij Oosterwijk.

Die genen welke nog verschuldigd zijn aan de Auxie van den 3. October 1814, worde nogmaals en wel ten laatste male aangemaand, om hun verschuldigde binnen den korts, mogelijksten tijd te voldoen, in handen van de Drukkers dezes, zullende zich anders moeten getroosten de kosten die er alsdan op zullen loopen.

Ook word aan de Heeren Ontvangers van de directe Belasting in deze Provincie verzogt om hunne Insinuatie-Billetten van den jare 1814 binnen de korts mogelijken tijd te voldoen, zullende anders genoodzaakt zijn om zulks aan den Heere Directeur van deze Provincie bekend te maken.